

Retningslinjer for skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø i Tjeldsund kommune

Høringsutkast 14.02.20.

Innhold

1. Formål med retningslinjene, lovverket og mål for arbeidet	2
2. Lovverk	4
3. Definisjoner	7
4. Forebygging	9
5. Brukermedvirkning	10
6. Hvordan avdekke at elever ikke opplever et trygt og godt skolemiljø	11
7. Håndtering av krenkende handlinger	14
8. Melding fra foresatte og elever om mobber og/eller krenkende atferd	15
9. Evaluering og revisjon	16
10. Årshjul for skolemiljøarbeidet	17

1. Formål med retningslinjene, lovverk og mål for arbeidet

Retningslinjene tar utgangspunkt i gjeldende lovverk om elevenes skolemiljø, og har som hensikt å kvalitetssikre arbeidet med å oppfylle kravene i loven. Elever, foresatte og ansatte ved skolen skal her kunne orientere seg om hvilke rutiner som til enhver tid gjelder.

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring jfr. opplæringsloven § 9A-2. Med skolemiljø menes de mellommenneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elever og ansatte opplever dette. Skolemiljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel, læring og trygghet og sosial tilhørighet. Krenkende handlinger defineres under kapittel tre i retningslinjene.

01.08.2017. ble nytt regelverk om skolemiljø innført. Kapittel 9A i opplæringsloven skal bidra til at elevene har et trygt og godt på skolen, slik at elevene trives og lærer best mulig. Reglene gir elevene en individuell rett og inneholder fremgangsmåte for hvordan skolen og fylkesmannen skal behandle sakene. De kommunale retningslinjene skal sikre at alle ansatte i skolen gjennomfører og iverksetter rutiner og plikter som er utarbeidet og lovpålagt. Opplæringslovens kapittel 9A gjelder også på skolefritidsordningen, på skoleveien og på aktiviteter i skolens regi. Forhold utenfor skoletiden som påvirker elevenes trivsel på skolen omfattes også av lovverket. Dette er særlig aktuelt i forbindelse med digitale krenkelser.

Eleven har en individuell rett til et godt og trygt skolemiljø. Elevens subjektive opplevelse skal legges til grunn for arbeidet med å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø jfr. opplæringsloven § 9A-4.

Skolen skal:

- ha en null toleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering
- sikre at det arbeides kontinuerlig og systematisk for å sikre at alle elever har et trygt og godt skolemiljø
- involvere elever og foresatte i arbeidet for å trygge skolemiljøet
- sikre at alle ansatte viser nulltoleranse mot alle former for krenkelser
- sikre at alle ansatte kjenner til aktivitetsplikten og følger den opp ved mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen

Aktivitetsplikten er delt inn i fem handlingsplikter:

- Alle ansatte har plikt til å:
 - følge med
 - gripe inn
 - varsle rektor hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt skolemiljø

- straks varsle rektor hvis en ansatt utsett en elev for krenkende handlinger som mobbing, vold, diskriminering og trakassering
- Rektor har plikt til å:
 - undersøke
 - sette inn egnede tiltak som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø
 - varsle skoleeier hvis en ansatt har utsatt en elev for krenkende handlinger som mobbing, vold, diskriminering og trakassering

FNs barnekonvensjon gir barn grunnleggende menneskerettigheter¹. Oppfyllelsen av rettighetene innebærer at det legges til grunn et barnesentrert perspektiv og at barnets egenverdi og opplevelser anerkjennes. Barnekonvensjonen har fire sentrale perspektiver som har betydning for alle andre artikler i konvensjonen. De fire prinsippene er:

- Barns rett til vern mot diskriminering (artikkel 2)
- Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn (artikkel 3)
- Retten til liv og plikten til å sikre utvikling (artikkel 6)
- Barns rett til å bli hørt (artikkel 12)

De fire prinsippene er rettigheter i seg selv, men skal også trekkes inn i tolkningen av de øvrige artiklene, Andre artikler som har betydning for arbeidet mot mobbing og andre krenkelser, er artikkel 19, 28, 29, 16 og 24. Artikkel 19 gir barn rett til beskyttelse mot fysisk og psykisk vold som mobbing. Å motvirke og stoppe mobbing er viktig for å sikre barns rett til liv og utvikling.

Å opprettholde og videreutvikle trygge og gode skoler uten mobbing og andre krenkelser krever helhetlig, langsiktig og systematisk arbeid. Det helhetlige arbeidet kan deles i tre: 1) å skape et trygt og godt skolemiljø, 2) å forebygge mobbing og krenkelser, 3) å håndtere mobbing og andre krenkelser når dette oppstår. Dette kan illustreres i følgende modell:

¹ Grunnlagsdokument for arbeidet med barnehage-, skolemiljø, mobbing og andre krenkelser, En felles plattform for statlige aktører. Utdanningsdirektoratet. Revidert utgave 2017.

2. Lovverk

Opplæringsloven kapittel 9A omhandler skolemiljø² - Utdrag:

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring

§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort

§ 9 A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd

§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den

² Alle utdrag fra lovverket er hentet fra Lovdata.no: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/KAPITTEL_11#KAPITTEL_11 (lest 27.12.19.)

som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks

§ 9 A-6. Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

Fylkesmannen skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt. Dersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal Fylkesmannen avvise saka, med mindre særlege grunnar gjer dette urimeleg. Det same gjeld dersom saka ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til Fylkesmannen.

Skolen og skoleeigaren skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som Fylkesmannen meiner må til for å greie ut saka. Fylkesmannen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i Fylkesmannen si saksbehandling.

Kjem Fylkesmannen til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan Fylkesmannen vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og Fylkesmannen skal følgje opp saka. Fylkesmannen kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. § 9 A-10, eller at ein elev skal byte skole, jf. § 9 A-12.

Avgjerda til Fylkesmannen er eit enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i forvaltningsloven. Skoleeigaren har ikkje klagerett.

§ 9 A-9. Informasjonsplikt og rett til å uttale seg

Skolen skal informere elevane og foreldra om rettane i dette kapitlet. Skolane skal òg informere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 og om høvet til å melde saka til Fylkesmannen etter § 9 A-6.

Dersom skolen finn ut at noko ved skolemiljøet kan skade helsa til elevane, skal elevane og foreldra snarast mogleg varslast om det.

Samarbeidsutvalet, skoleutvalet, skolemiljøutvalet, elevrådet og foreldra skal haldast informerte om alt som er viktig for skolemiljøet, og så tidleg som mogleg takast med i arbeidet med skolemiljøtiltak. Dei har rett til innsyn i all dokumentasjon som gjeld det systematiske arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø, og har rett til å uttale seg og komme med framlegg i alle saker som er viktige for skolemiljøet.

§ 9 A-10. Ordensreglement

Kommunen skal gi forskrift om ordensreglement for den enkelte grunnskole, og fylkeskommunen skal gi forskrift om ordensreglement for den enkelte vidaregåande skole.

Reglementet skal gi reglar om rettane og pliktene til elevane så langt dei ikkje er fastsette i lov eller på annan måte. Reglementet skal innehalde reglar om orden og oppførsel, om kva tiltak som kan nyttast mot elevar som bryt reglementet, og om korleis slike saker skal behandlast.

Skolen kan berre nytte tiltak som er fastsette i ordensreglementet. Tiltaka skal ikkje innebere fysisk refsing eller anna krenkjande behandling. Før det blir teke avgjerd om tiltak, har eleven rett til å forklare seg munnleg for den som skal ta avgjerda.

Ordensreglementet skal gjerast kjent for elevane og foreldra. Kravet i forvaltningsloven § 38 første ledd bokstav c om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

§ 9 A-11. Bortvising

Kommunen kan fastsetje i ordensreglementet at grunnskoleelevar kan visast bort frå undervisninga dersom dei bryt reglementet i alvorleg grad eller fleire gonger. Elevar på 1. til 7. årstrinn kan visast bort for enkelttimar eller resten av dagen, og elevar på 8. til 10. årstrinn kan visast bort for opp til tre dagar.

Fylkeskommunen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar i vidaregåande skole kan visast bort frå undervisninga i opp til fem dagar dersom dei bryt reglementet i alvorleg grad eller fleire gonger. Det kan like eins fastsetjast at elevar kan visast bort for resten av skoleåret dersom brota er særleg alvorlege.

Rektor kan vedta bortvising etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Fylkeskommunen kan vedta at ein elev i vidaregåande skole skal visast bort for resten av skoleåret. Om ikkje kommunen eller fylkeskommunen fastset noko anna, kan rektor gi lærarar høve til å vise bort elevar frå si eiga undervisning for ei opplæringsøkt, men ikkje meir enn to klokketimar.

Før det blir gjort vedtak om bortvising, skal ein ha vurdert andre tiltak. Foreldra skal varslast før ein elev på 1. til 7. årstrinn blir bortvist for resten av dagen.

§ 9 A-12. Skolebyte

Ein elev i grunnskolen kan flyttast til ein annan skole enn den skolen eleven elles har rett til å gå på, dersom oppførselen til eleven i alvorleg grad går ut over tryggleiken eller læringa til ein eller fleire medelevar. Skolebyte skal likevel ikkje skje dersom mindre inngripande tiltak vil kunne avhjelpe situasjonen. Grunnen til at ein elev kan flyttast, kan til dømes vere at eleven mobbar ein eller fleire medelevar.

Om vilkåra i første ledd er oppfylte, kan ein elev i vidaregåande opplæring flyttast til ein annan skole enn den skolen eleven er teken inn på. Eleven har rett til å halde fram på same utdanningsprogram og programområde.

Skolebyte etter første og andre ledd skal ikkje skje dersom eleven må flytte ut av heimen, eller om dagleg skyss ikkje er forsvarleg.

Kommunen gjer vedtak for elevar i grunnskolen. Fylkeskommunen gjer vedtak for elevar i vidaregåande opplæring.

Før det blir gjort vedtak om skolebyte, skal den som gjer vedtak, rådføre seg med rektor og lærarane til eleven og sørgje for at eleven blir høyrd.

Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i vurderingane etter første og andre ledd og i saksbehandlinga.

3. Definisjoner³

Psykososialt miljø

I opplæringsloven § 9A-2 kan man lese at «*Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring*». Utdanningsdirektoratet utdypet hva som menes med psykososialt skolemiljø «*Psykososiale miljø forstås som det psykologiske og sosiale miljøet på skolen og hvordan elever og ansatte opplever dette*». Det psykososiale miljøet handler også om hvordan elever opplever læringssituasjonen. Alle elever har rett til et godt psykososialt miljø. Det betyr at skolemiljøet skal fremme helsen, trivsel og læring til elevene. De skal blant annet ikke bli utsatt for krenkende ord og handlinger fra medelever eller ansatte. Krenkende ord og handlinger kan for eksempel være mobbing, vold, rasisme og utestenging. Krenkelser kan også være enkeltstående utsagn om utseende eller funksjonshemninger».

Krenkende handlinger

Opplæringslovens § 9A-4 regulerer skolens handlingsplikt: «*Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elever har et trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig*».

Krenkende atferd er en fellesbetegnelse som omfatter alle former for mobbing, vold, rasisme og diskriminering. Krenkende atferd omfatter også andre former for krenkende ord og handlinger, slik som negative enkeltstående utsagn om en persons utseende eller funksjonshemming, klær, tro, dialekt osv. krenkende handlinger kan skje som enkelthandlinger eller gjentatte handlinger. Om en elev er krenket eller ikke, avhenger av elevens subjektive opplevelse. Krenkelser kan defineres som når en elev blir utsatt for noe som gjør eleven lei seg eller at eleven ikke har det bra. Det kan dreie seg om erting, plaging, negative kommentarer, baksnakking, ryktespredning, utfrysning og utestenging. Ord eller handlinger som i utgangspunktet ikke er ment å være krenkende, vil likevel kunne oppfattes slik. Ulike aldersgrupper og sosiale og kulturelle grupper vil ha ulike normer for atferd. Krenkelser som mobbing, diskriminering eller rasisme kan også skje på mobil eller på nett. Dette er like alvorlig.

For at skolen skal kunne ivareta sitt ansvar er det nødvendig at alle ansatte har kunnskap om hva skolen og dens brukere definerer som krenkende atferd.

³ Grunnlagsdokument for arbeidet med barnehage-, skolemiljø, mobbing og andre krenkelser, En felles plattform for statlige aktører. Utdanningsdirektoratet. Revidert utgave 2017

Følgende begrepsavklaringer er veiledende for arbeidet med å trygge skolemiljøet:

Mobbing

Mobbing innebærer at en eller flere personer sier eller gjør vonde eller ubehagelige ting mot en annen person. Ved mobbing skjer dette gjentatte ganger, og den som blir utsatt for mobbing, har vanskelig for å forsvare seg. Det er en viss ubalanse i styrke- og maktforhold. Gjentatt tilfeller av utestenging, vold, rasisme, diskriminering og seksuell trakassering er også mobbing.

Utestenging

Utestenging betyr at noen ofte blir holdt utenfor.

Fysisk vold

Fysisk vold innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre.

Psykisk vold

Psykisk vold er alle måter å skade, skremme eller krenke på, som ikke er direkte fysiske i sin natur. Det kan også være måter å styre eller dominere andre på, ved hjelp av en bakenforliggende makt eller trussel. Det kan være snakk om direkte eller indirekte trusler, degraderende og ydmykende atferd, kontroll, utagerende sjalusi, isolering og emosjonell vold.

Rasisme

Rasisme innebærer at noen blir forskjellsbehandlet, trakassert eller plaget, for eksempel fordi de har annen hudfarge eller snakket et annet språk.

Diskriminering

Diskriminering betyr at en person blir forskjellsbehandlet, trakassert eller plaget, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, religion, hudfarge, seksuell legning eller opprinnelse (nasjonalt eller etnisk).

Seksuell trakassering

Seksuell trakassering betyr at en person blir utsatt for uønsket, seksuell oppmerksomhet. Dersom en person blir truet, hånet, forfulgt, vist forakt eller lignende på grunn av seksuell legning eller orientering er dette å anse som seksuell trakassering.

Eleven har definisjonsretten

Elevene har ulike grenser for hva som oppleves krenkende, og det er elevens egen oppfatning av å bli krenket som bestemmer i hvilken grad ord eller handlinger faller innenfor definisjonene.

4. Forebygging

Rektor har ansvar for forebyggende tiltak som skal forhindre at elever blir utsatt for krenkende handlinger. Hver skole skal ha en sosialpedagogisk plan der skolens forebyggende arbeid og rutiner er beskrevet på følgende områder:

- Hvordan utvikle og ivareta et godt læringsmiljø
- Skole – hjem samarbeid
- God klasseledelse
- Tilsyn i friminutt
- Systematisk internkontroll og dokumentasjon av elevenes psykososiale miljø
- Elev- og foreldremedvirkning gjennom rådsorganer som elevråd, FAU (foreldrerådets arbeidsutvalg), SU (samarbeidsutvalget), SMU (skolemiljøutvalg)
- Trivselsfremmende og inkluderende tiltak

Et kontinuerlig arbeid med skolemiljøet skal forstås som systematisk arbeid som drives gjennom hele skoleåret. Rektor har det overordnede ansvar for at rutiner og prosedyrer i kommunens retningslinjer og skolens sosialpedagogiske plan gjøres kjent og følges.

Den enkelte ansatte skal:

- delta aktivt i skolens systematiske arbeid for å fremme et godt psykososialt miljø og gjennomføre tiltak beskrevet i sosialpedagogisk plan
- følge med, gripe inn og varsle ved kjennskap til eller mistanke om mobbing eller krenkende handlinger, i tråd med handlingsplikten
- straks melde til rektor når krenkende handlinger varsles eller avdekkes
- straks melde til rektor hvis en ansatt utsetter en elev for krenkende handling som mobbing, vold, diskriminering eller trakassering
- straks melde til skoleeier, hvis en i skolens ledelse utsetter en elev for krenkende handling som mobbing, vold, diskriminering eller trakassering
- bistå med undersøkelser
- bistå med kartlegging og analyse av skolemiljøet, samt lojalt følge opp skolens tiltak for å bedre skolemiljøet

5. Brukermedvirkning

Informasjon til brukerne

Rutiner, plikter og rettigheter vedrørende kapittel 9A i opplæringsloven skal presenteres for ansatte, elever, foresatte og rådsorganer hver høst. Elevene skal jevnlig minnes på rutiner, plikter og rettigheter jfr. kapittel 9A i opplæringsloven gjennom skoleåret.

Hjem – skole samarbeid

Foresatte oppfordres til å ta kontakt med skolen hvis man oppfatter signaler om at eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Det er ønskelig med et positivt og konstruktivt samarbeid med hjemmene. Dette er viktig for å skape et godt læringsmiljø for det enkelte barn, for klassen og for alle elever ved skolen. Samarbeidet skal bære preg av respekt.

Skolens rådsorganer

Hver høst skal det opprettes elevråd, FAU, SU og SMU jfr. § 11 i opplæringsloven. Rådsorganene skal medvirke til at elever, foresatte, ansatte og skolen tar aktivt del i arbeidet for å sikre et godt skolemiljø.

Elevmedvirkning

Elevene skal engasjeres i planlegging og gjennomføring av det systematiske skolemiljøarbeidet. Elevene skal også ta aktiv del i kartlegging av skolemiljøet samt utarbeidelse og evaluering av planer/rutiner knyttet opp mot skolemiljø. Etter opplæringslovens § 11-2 siste ledd har elevrådet som en av sine oppgaver å arbeide for å skape et godt lærings- og skolemiljø.

6. Hvordan avdekke at elever ikke opplever et trygt og godt skolemiljø

Avdekking av krenkende atferd og handlingsplikt

Opplæringslovens kapittel 9A beskriver handlingsplikten til ansatte i skolen. De ansatte er pliktige til å arbeide for å fremme et godt og trygt skolemiljø. Det er nulltoleranse for alle former for krenkelser. Dersom man oppdager krenkende atferd eller handlinger, er ansatte pliktige til å undersøke, varsle og gripe inn. Skolen skal da så fort som mulig gjøre undersøkelser og sette i verk tiltak. Skolen er pliktig til å iverksette tiltak og utarbeide aktivitetsplan, når en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Alle ansatte har en handlingsplikt som består av:

- Plikt til å følge med
- Plikt til å gripe inn
- Plikt til å varsle til rektor

Handlingsplikten gjelder alle ansatte ved skolen. Også andre ansatte, som jevnlig har oppdrag på skolen, omfattes av handlingsplikten. Dette gjelder eksempelvis saksbehandlere ved PPT, vaktmester og rengjøringspersonalet.

Delpliktene i aktivitetsplikten kan illustreres i følgende handlingssløyfe:

Skolene har følgende tiltak for å avdekke:

Hva:	Hvordan:	Ansvarlig:
Ansattes observasjonsplikt	Ansatte ved skolen er til enhver tid i sitt arbeid med elevene forpliktet til å observere og undersøke om det foreligger krenkelser. Være spesielt observant på de «sårbare elevene». Det skal reageres straks når krenkelser avdekkes. Rektor skal varsles om alle krenkelser som avdekkes. Ved alvorlige krenkelser skal rektor orienteres med en gang.	Alle ansatte
Tilsyn	Være proaktive, synlige og våkne i forhold til og oppdage krenkende atferd. Gripe inn ved mistanke eller kunnskap om krenkelser.	Alle ansatte
Undervisning	Være tett på elevene og på vakt i forhold til krenkende atferd. Ta opp temaet skolemiljø, der dette faller naturlig inn i undervisningen.	Alle ansatte
Daglige observasjoner og klasselæremøter	Ansattes observasjoner deles og drøftes på team og i klasselæremøter.	Alle ansatte
Elevundersøkelsen	Elevundersøkelsen i regi av Utdanningsdirektoratet gjennomføres årlig for de obligatoriske årstrinn. Det er frivillig å gjennomføre Elevundersøkelsen for de resterende årstrinn. Ledelsen analyserer resultatene og tar disse opp til drøfting i elevgruppene og i personalet. Resultatene legges frem for skolens rådsorganer.	Rektor Kontaktlærere Ansatte
Foreldreundersøkelsen	Gjennomføres annet hvert år for de obligatoriske årstrinn. Det er frivillig å gjennomføre annet hvert år for de resterende årstrinn. Ledelsen analyserer resultatene og tar disse opp til drøfting i personalet. Resultatene legges frem for skolens rådsorganer.	Rektor

Ikke anonyme trivselsundersøkelse	Gjennomføres minimum en gang per skoleår i alle klasser. Kan også gjennomføres flere ganger ved hendelser og for å følge utvikling i klassemiljø/skolemiljø. Resultatet legges frem for elever, personalet og skolens rådsorganer.	Rektor Kontaktlærere Ansatte
Kartleggingsundersøkelse i regi av INN	Gjennomføres første gang høsten 2019. Skolens personale analyserer resultatene og blir enige om tiltak. Resultat og tiltak legges frem for elever, ansatte og skolens rådsorgan.	Rektor Kontaktlærere Ansatte
Elevsamtaler	Kontaktlærer gjennomfører elevsamtaler systematisk med alle elever i klassen. Kontaktlærer følger opp det som kommer frem i samtalen.	Kontaktlærere
Utviklingssamtaler med elev og foresatte	Det skal gjennomføres minimum en forberedt utviklingssamtale per halvår. Samtalen skal inneholde tilbakemelding fra lærere om elevens progresjon i skolearbeidet, vurdering av eleven, eventuelle varsel i forhold til orden og oppførsel og elevens trivsel. Samtalen skal fremme samarbeidet mellom hjem og skole.	Kontaktlærere
Henvendelser fra elever, foresatte og andre utenfor skolen	Elever må oppfordret til å si ifra hvis noen ikke har det bra på skolen. Dette er ikke sladring. Skolen kan ikke endre på noe, hvis skolen ikke kjenner til det som elever eventuelt blir utsatt for. Foresatte oppfordres også til å ta kontakt med skolen så tidlig som mulig, når de blir usikre om et barn har det bra eller ikke.	Rektor Ansatte Elever Foresatte Andre
Helsesøster	Helsesøster samtaler jevnlig med elever. Helsesøster kjenner til skolens rutiner for varsling og oppfordrer elever og foresatte til å melde manglende trivsel til skolen.	Helsesøster

Tverrfaglig team	Skolemiljø tas opp som fast teama på skolens tverrfaglige team. Dette kan gjelde skolemiljø for enkeltelev, grupper av elever, klasse, trinn eller hele skolen.	Rektor
------------------	---	--------

7. Håndtering av krenkende handlinger

Skolen har følgende prosedyre ved kjennskap til eller mistanke om krenkende handling:

	Handling:	Ansvar:
1.	Gripe inn og stoppe krenkende atferd som mobbing, vold, diskriminering og trakassering	Ansatte som ser hendelsen
2.	Varsle rektor Ved alvorlige hendelser skal rektor straks varsles	Ansatte som ser hendelsen
3.	Undersøke saken: Gjennomføre en forundersøkelse – avklare om det er behov for en aktivitetsplan. Innspill fra elevene skal noteres ned. a) Samtale med eleven som opplever seg krenket b) Samtale med eleven som krenker - Gi beskjed om at krenkende atferd ikke aksepteres og at den må stoppes umiddelbart c) Samtale med andre elever eller ansatte som har observert hendelsen d) Oppfølgingssamtale med eleven som opplever seg krenket e) Oppfølgingssamtale med eleven som krenker	Rektor Avdelingsleder Kontaktlærer
4.	Opprette aktivitetsplan	Rektor
5.	Rektor vurderer informasjon som er kommet frem gjennom forundersøkelsen Eventuell varsling til skoleeier	Rektor
6.	Samtale med elev som opplever seg krenket og dens foresatte: <ul style="list-style-type: none">• Informasjon om rettigheter og saksgang• Informasjon om hendelsen• Informasjon om mulige tiltak• Bli enige om hvilke tiltak som skal iverksettes, av hvem og hvor lenge	Rektor Kontaktlærer

	<ul style="list-style-type: none">• Avklare tidspunkt for evaluering av tiltak	
7.	Samtale med elev som har krenket og dens foresatte: <ul style="list-style-type: none">• Informasjon om rettigheter og saksgang• Informasjon om hendelsen• Orienterer om hvilke tiltak som iverksettes• Avklare tidspunkt for evaluering av tiltak	Rektor Kontaktlærer
8.	Tiltak iverksettes og følges opp. Tiltakene skal være i tråd med det som er avtalt med elever og foresatte og beskrevet i aktivitetsplan	Rektor Kontaktlærer Ansatte
9.	Evaluering av tiltak jfr. aktivitetsplan Elevens stemme skal komme klart frem i evalueringen	Rektor Kontaktlærer
10.	Fortløpende vurdere om det skal iverksette flere tiltak for å sikre eleven som opplever krenkelser et trygt og godt skolemiljø	Rektor

Aktivitetsplanen skal være skriftlig jfr. opplæringsloven § 9A-4. Mal ligger som vedlegg.

8. Melding fra foresatte og elever krenkende handlinger som mobbing, vold, diskriminering og trakassering

Dersom en elev føler seg utsatt for en eller flere krenkende handlinger uten at skolen avdekker hendelsen, kan eleven eller foresatte melde fra til skolen. Slik melding kan gjøres ved å ta direkte kontakt med skolen. Melding kan gis muntlig eller skriftlig.

Elever og foresatte kan kontakte skoleeier, hvis de opplever at de ikke blir tatt på alvor ved skolen eller at iverksatte tiltak ikke fører til en tryggere og bedre skolehverdag for eleven. **Tjeldsund kommune kan kontaktes på telefon: 77089500**

Elever og foresatte kan melde saken til Fylkesmannen i Troms og Finnmark. Dette kan gjøres hvis elev eller foresatte ikke er fornøyd med hvordan skolen følger opp saken for at eleven skal få det trygt og godt. Meldinger til Fylkesmannen kan gis både muntlig og skriftlig. Lenke til informasjon på hjemmesiden til Fylkesmannen i Troms og Finnmark:

[En trygg skoledag uten mobbing](#)

Elever og foresatte kan også henvende seg til Mobbeombudet i Troms og Finnmark [Mobbeombudet](#)

Mobbeombudet skal bidra til at alle elever i barnehager, grunnskoler og videregående skole har et trygt og godt skolemiljø.

Melding fra elever eller foresatte

Når skolen mottar henvendelse fra elev eller foresatte, så skal det gis informasjon om kommunens rutiner. Skolen skal innen en uke respondere på henvendelsen. Den som mottar henvendelsen, skal straks varsle rektor.

Skjerpet aktivitetsplikt ved mistanke eller varsel om at en ansatt krenker en eller flere elever

Dersom en som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen, utsetter en elev for krenkende handlinger som mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks varsle rektor jfr. opplæringsloven § 9A-5 1.ledd. I slike tilfeller skal rektor straks informere skoleeier. Det skal iverksettes grundig undersøkelser ved slike meldinger. Dette for å sikre både eleven som opplever krenkelser og den ansatte.

Dokumentasjonskrav:

Skolen har et todelt dokumentasjonskrav. Skolen skal sikre:

- at det lages en skriftlig aktivitetsplan når det settes inn tiltak i en enkeltsak
- dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten jfr. opplæringsloven §9A-4 syvende ledd

9. Evaluering

Evaluering skal gjennomføres bredt, slik at elever, foresatte, ansatte og skolens rådsorganer involveres i prosessen.

Ved avslutning av skoleåret skal skolen evalueres skolens praksis angående:

- det generelle skolemiljøet
 - Forebygging
 - Status i elevmiljøet
 - Tiltak i den sosialpedagogiske planen
 - Tiltak for neste skoleår i forhold til skolemiljø

- oppfølging av eventuelle tilfeller av krenkende handlinger

I evalueringen skal skolens praksis analyseres i forhold til retningslinjene i denne planen og skolens mål for skolearbeidet. Evaluering gjøres skriftlig og eventuelle avvik meldes skoleeier.

Revisjon

Retningslinjer for skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø i Tjeldsund skal revideres årlig i rektormøte.

Skolens sosialpedagogiske plan skal evalueres årlig i personalet og i skolens rådsorganer. Rektor er ansvarlig for evaluering og revisjon.

10.Årshjul for arbeid med skolemiljø

Når:	Tiltak:	Hvordan:	Ansvar:	Gjennomført
Hele året	Fokus på klasseledelse og systematisk arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø		Rektor Alle ansatte	
August	Opplæring og informasjon til ansatte om <i>Retningslinjer for skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø.</i>	Planleggingsdager og fellestid	Rektor	
	Informasjon og gjennomgang av ordensreglement og sosialpedagogisk plan med ansatte.	Planleggingsdager og fellestid	Rektor	
	Gjennomgang av tilsynsordning Bevisstgjøre de ansatte på viktigheten av å følge opp tilsynsordningen og prinsippet om å følge med, gripe inn og varsle.	Planleggingsdager og fellestid	Rektor	
	Informere elever og foresatte <i>Retningslinjer for skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø.</i>	Undervisning Foreldremøter Visma Flyt Skole	Rektor Avdelingsledere Kontaktlærere	
	Fokus på god oppstart og reetablering av klassemiljøet. Utarbeide klasseregler og arbeide for å sikre gode relasjoner. Eks. Lærer	Undervisning	Kontaktlærere Faglærere	

	bestemmer plassering i klasserommet/gruppeinndelinger.			
September	Valg av representanter til Elevrådet.	Undervisningen	Kontaktlærere Elevrådskontakt	
	Konstituering av Elevrådet	Møte	Elevrådskontakt Rektor	
	Konstituering av FAU	Møte	Rektor	
	Konstituering av SU	Møte	Rektor	
	Konstituering av SMU	Møte	Rektor	
	Gjennomgang av <i>Retningslinjer for skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø</i> , Ordensreglementet og Sosialpedagogisk plan i rådsorganene.	Møte	Rektor	
	Elevsamtaler med fokus på faglig fremgang og trivsel	Samtale	Kontaktlærer Faglærer	
Oktober	Utviklingssamtaler der elevens trivsel skal tas opp	Møte	Kontaktlærere	
	Gjennomføre Elevundersøkelsen.	Spørreundersøkelse på udir.no	Rektor Kontaktlærere Rådgiver?	
	Gjennomføre Foreldreundersøkelsen	Spørreundersøkelse på udir.no	Rektor	
	Analyse av resultater fra elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen	Analyse Møte	Rektor Avdelingsledere	
	Oppfølging av elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen i personalet. Bli enige om hvilke tiltak som skal iverksettes og når tiltakene skal evalueres.	Fellestid Teamtid	Rektor Avdelingsledere Ansatte	
November	Gjennomføre kartleggingsundersøkelsen faglig og sosialt – samarbeid med INN	Undervisningen Fellesmøter Planleggingsdag	Rektor Avdelingsledere Kontaktlærere Ansatte	

Januar	Resultater fra elevundersøkelsen og foreldreundersøkelsen legges frem for skolens rådsorganer.	Møter	Rektor	
	Ikke anonym spørreundersøkelse om mobbing gjennomføres.	Undervisning	Kontaktlærere Sosiallærer Rådgiver	
	Analyse av resultater fra ikke anonym spørreundersøkelse om mobbing. Tiltak velges og iverksettes. Tid for evaluering på tiltak avtales.	Teammøter Klasselærermøter	Avdelingsledere Kontaktlærere Rektor	
	Starte analyse av resultater fra kartleggingsundersøkelsen i regi av INN.	Ledermøter		
	Presentasjon av resultater fra kartleggingsundersøkelsen til saksbehandler ved PPT og skoleeier.	Møte	Rektor	
Februar				
Mars	Veiledningsmøte fra INN vedrørende skolens arbeid med resultater fra kartleggingsundersøkelsen. Gjennomføring av pedagogisk analyse.	Møter	Rektor INN Skoleeier	
	Elevsamtaler med fokus på faglig utvikling og trivsel.	Møter	Kontaktlærere Faglærere	
	Utviklingssamtaler der elevens trivsel skal tas opp.	Møter	Kontaktlærere	
Mai / Juni	Evaluering av Retningslinjer for skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø i personalet og i skolens rådsorganer.	Møter	Rektor	
	Evaluering og eventuell revisjon av skolens sosialpedagogiske plan i personalet og i skolens rådsorganer.	Møter	Rektor	

	Evaluering av arbeidet i skolens rådsorganer. Eventuelle tiltak for neste skoleår avklares.	Møter	Rektor	
Hele året	Skolemiljø skal tas jevnlig opp i personalet på teammøter, klasselærermøter og på fellesmøter.	Møter	Rektor Avdelingsledere Kontaktlærere	
	Skolemiljø skal være fast tema på møter i skolens rådsorganer.	Møte	Rektor	
	Skolemiljø skal være fast tema på møter i tverrfaglig team.	Møte	Rektor	
	Skolemiljø skal være fast tema på rektormøter	Møte	Skoleeier Rektor	
	Elever involveres i planlegging av undervisningen faglig og sosialt.	Undervisning Klassens time	Kontaktlærere Faglærere	
	<i>Retningslinjer for skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø tas jevnlig opp i møter med de ansatte og i undervisningen til elevene.</i>	Fellesmøter Undervisning	Rektor Avdelingsledere Kontaktlærere Ansatte	
	Henvendelser angående elevers manglende trivsel på skolen følges opp i tråd med denne retningslinjen.	Samtaler Aktivitetsplaner Tiltak Evaluering	Rektor Ansatte	
	<i>Retningslinjer for skolens arbeid for et trygt og godt skolemiljø og annen aktuell informasjon om skolemiljø skal være tilgjengelig på kommunens hjemmeside.</i>	Hjemmeside	Skoleeier	
	Bistand fra PPT ved behov for observasjon og veiledningen.	Observasjon Veiledning	Rektor	